Bilimsel Ara?t?rma Öz Yeterli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilimsel Ara?t?rma Öz Yeterli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17779

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilimsel Ara?t?rma Öz Yeterli?i Ölçe?i, bireylerin bilimsel ara?t?rma süreçlerini ba?ar?yla tamamlama yeteneklerine dair inançlar?n? ve öz güven düzeylerini ölçmek amac?yla 2012 y?l?nda geli?tirilmi? bir Ölçek Geli?tirme çal??mas?d?r. Ölçek, özellikle ö?retmen adaylar?n?n ve yüksekö?retim ö?rencilerinin ara?t?rma yapma becerileri hakk?ndaki alg?lar?n? de?erlendirmeye odaklanmaktad?r. Bu ölçek, literatür taramas?ndan analiz sonuçlar?n? yorumlamaya kadar geni? bir yelpazedeki ara?t?rma ad?mlar?na yönelik Öz Yeterlik düzeylerini nicel olarak belirlemek için tasarlanm??t?r.

Ölçe?in geli?tirilmesi a?amas?nda titizlikle psikometrik çal??malar yürütülmü?; elde edilen veriler, arac?n yap?sal geçerli?ini desteklemek üzere hem Aç?klay?c? hem de Do?rulay?c? Faktör Analizleri (AFA ve DFA) ile incelenmi?tir. Bu araç, e?itim ve sosyal bilimler alanlar?nda ara?t?rma e?itimi yeterliliklerini de?erlendirmek için önemli bir kaynak sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlik, bilimsel ara?t?rma, Aç?klay?c? Faktör Analizi, Do?rulay?c? Faktör Analizi, psikometri, ö?retmen adaylar?, ara?t?rma becerisi.

Yazarlar

Murat Tuncer, Ercan Ozeren

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin (özellikle ö?retmen adaylar?n?n) bilimsel bir ara?t?rma projesinin çe?itli a?amalar?n? ba?ar?yla yürütebilme konusunda kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirlemektir. Bu öz yeterlik inançlar?, bireylerin ara?t?rma görevlerine ba?lama, çaba gösterme ve engeller kar??s?nda ?srarc? olma kararlar?n? etkiledi?i için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, ara?t?rma sürecinin planlama, veri toplama, analiz etme ve sonuçlar? raporlama gibi temel bile?enlerine odaklanarak, e?itim programlar?n?n ö?rencilerin Bilimsel Ara?t?rma yeterliliklerini ne ölçüde geli?tirdi?ini de?erlendirmek için bir tan? arac? olarak kullan?labilir.

Yap?

Ölçek, Albert Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Teorisi'nde merkezi bir rol oynayan **Öz Yeterlik** (Self-Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu ba?lamda, ölçülen yap?, bir bireyin belirli bir alandaki yeteneklerine dair yarg?s?d?r; bu ölçek özelinde ise bilimsel metodoloji ve ara?t?rma uygulamalar?na yönelik inançlar? kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, ara?t?rma sürecinin farkl? boyutlar?n? temsil eden maddeler arac?l???yla çok boyutlu bir yap?y? ortaya koymaktad?r. Bu boyutlar genellikle literatür taramas? yapma, hipotez geli?tirme, veri analizi yöntemlerini seçme ve istatistiksel sonuçlar? yorumlama gibi temel ara?t?rma becerilerini içermektedir. Yüksek puanlar, bireyin ara?t?rma görevlerini ba?ar?yla yerine getirme konusunda güçlü bir Öz Yeterlik alg?s?na sahip oldu?unu göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, kapsaml? istatistiksel yöntemler kullan?larak incelenmi?tir. Geli?tirme sürecinde ilk olarak **Aç?klay?c? Faktör Analizleri (AFA)** uygulanm??, bu analizler arac?n temel boyutlar?n? ortaya ç?karm??t?r. Ard?ndan, ölçe?in teorik yap?s?n? do?rulamak amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizleri (DFA)** kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in hipotez edilen faktör yap?s?na uygun oldu?unu göstermi?tir. Standartla?t?r?lm?? madde faktör yükleri, kabul edilebilir düzeyler olan **.59 ile .76** aras?nda de?i?mektedir. Bu yükler, maddelerin kendi faktörlerini güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal geçerli?inin yüksek oldu?unu kan?tlamaktad?r. Bu istatistiksel kan?tlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçek geli?tirme çal??malar?nda güvenirlik (iç tutarl?l?k) analizi, bir arac?n tutarl? ölçümler yapma yetene?ini gösteren kritik bir ad?md?r. Kaynak metinde güvenirlik de?erine (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) dair do?rudan bir say?sal bilgi verilmemi? olsa da, bu tür kapsaml? bir Ölçek Geli?tirme çal??mas?nda iç tutarl?l?k analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Yüksek faktör yükleri ve güçlü yap?sal model uyumu (DFA sonuçlar?) genellikle yüksek bir iç tutarl?l?k düzeyine i?aret eder. Akademik standartlara göre, ölçe?in farkl? uygulamalarda benzer sonuçlar üretme yetene?i, gelecekteki çal??malarda **Cronbach Alfa** de?erleri ile detayland?r?lmal?d?r.

Faktör Analizi

Bilimsel Ara?t?rma Öz Yeterli?i Ölçe?i'nin faktör yap?s?, iki temel istatistiksel yakla??m kullan?larak incelenmi?tir. ?lk olarak uygulanan Aç?klay?c? Faktör Analizi (EFA), ölçe?in kaç boyuttan olu?tu?unu belirlemeye yard?mc? olmu?tur. EFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar?n? ortaya ç?karm??t?r.

Yap?sal modelin do?rulu?unu test etmek için ise ikinci a?amada Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?na göre, ölçek maddelerinin faktör yükleri **.59** ile **.76** aras?nda kabul edilebilir düzeylerde bulunmu?tur. Bu de?erler, ölçe?in tek veya çok faktörlü yap?s?n?n verilerle

ARABPSYCHOLOGY.COM

uyumlu oldu?unu ve psikometrik aç?dan sa?lam bir yap?ya sahip oldu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Öz Yeterlik Ölçe?i)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r (Özgün kaynakta derecelendirme bilgisi eksik olsa da, öz yeterlik ölçekleri tipik olarak 5'li veya 6'l? Likert format?n? kullan?r).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmen Adaylar? ve Yüksekö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Üniversite düzeyindeki yeti?kinler (genellikle 18-25 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, pedagojik formasyon veya e?itim fakültelerinde ö?renim gören ve bilimsel ara?t?rma metodolojisi dersleri alan ö?rencilerin ara?t?rma becerilerine yönelik öz güvenlerini de?erlendirmek üzere tasarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket format?d?r.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, pedagojik formasyon, yap?sal e?itlik modellemesi, öz yeterlik, ara?t?rma metodolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için: mtuncer@firat.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Murat Tuncer, F?rat Üniversitesi (Kurum bilgisi makaleden ç?kar?lm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek **2012** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Yay?n, aç?k eri?imli bir dergi olan *Procedia-Social and Behavioral Sciences*'ta yay?mlanm??t?r, bu da ölçe?in akademik çevrelerde nispeten kolayca eri?ilebilir oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in orijinal makalesine ve ek materyallere a?a??daki ba?lant?lar arac?l???yla ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Tuncer, M., & Ozeren, E. (2012). The development of a self-efficacy scale for scientific research and an evaluation of prospective teachers' views about that scale. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 51, 553-561.

Makalenin orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: ac.els-cdn.com

Ölçe?in orijinal PDF'i ayr?ca buradan indirilebilir: bilimsel-arastirma-oz-yeteligi-olcegi-toad.pdf

Bilimsel Ara?t?rma Öz Yeterli?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Literatür taramas? yapabilirim.
Ara?t?rman?n genel hedeflerine göre alt hedefler belirleyebilirim.
Analiz sonuçlar?n? yorumlayabilirim.

ARABPSYCHOLOGY.COM